

بررسی جایگاه گردشگری در جهان اسلام

منصور جوانمردی، مهدی جوکار*، محمد حسین فیروزی

- ۱- دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی بیضا، مسئول واحد توسعه و معابر شهرداری شیراز
- ۲- دانش آموخته کارشناسی معماری، کارشناس طراحی مدیریت ارتفاعات شهرداری شیراز^۱
- ۳- دانش آموخته کارشناسی معماری، کارشناس واحد توسعه و معابر شهرداری شیراز

چکیده

گردشگری در عصر حاضر آنچنان در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها نقش دارد، که اقتصاددانان آن را صادرات نامرئی می‌نامند. گردشگری مانند هر فعالیت اجتماعی دیگری خاستگاه و تاریخ خاص خود را دارد و در جریان توسعه آن، حقایق شرایط و پیامدهای بسیاری دخالت کرده‌اند و یا به وجود آمده‌اند. علاوه بر این، گردشگری توسعه خود را مدیون تعداد زیادی انگیزه‌های اجتماعی- روانشناختی است که در میان آنها مذهب جایگاه ویژه‌ای دارد. در واقع گردشگری مذهبی یکی از مهم‌ترین انواع گردشگری است که نقش مهم و تعیین کننده‌ای در توسعه گردشگری و بطور کلی در عرصه حیات گردشگری دارد. در این پژوهش با توجه اهمیت گردشگری مذهبی و برنامه‌ریزی برای آن، در ابتدا اصول و مفاهیم گردشگری فرهنگی - مذهبی بیان و سپس جایگاه آن در قرآن کریم، آیات و احادیث و پیامبر (ص) و امامان معصوم (ع) بررسی و تحلیل شده است. نتایج پژوهش حاکی از قدمت و اهمیت گردشگری در مکتب اسلام و اهمیت روزافزون آن در قرن حاضر است.

واژه‌های کلیدی: قرآن، گردشگری، مذهبی، اسلام.

۱- مقدمه

گردشگری فرهنگی، در بعد مفهومی، حرکت انسان و جدا شدن او از مکان معمولی سکونت با هدف دیدار از جاذبه های فرهنگی، به دست آوردن اطلاعات و تجربه جدید برای ارضای نیازهای فرهنگی تعریف شده است. از نظر فنی گردشگری فرهنگی شامل حرکت انسان برای دیدن جاذبه های فرهنگی خاص همچون مکان های میراث فرهنگی، نشانه های زیبا شناختی و فرهنگی، هنر ها و نمایش ها، که خارج از مکان معمولی سکونت قرار دارد می شود (منشی زاده، ۱۳۸۴). توریسم فرهنگی در ارتباط با فرهنگ، تاریخ و باستان شناسی مردم محلی است (کریمی پناوندانی، ۱۳۸۵: ۶۴). در توریسم فرهنگی، هدف اصلی گردشگر، دیدن جلوه های فرهنگی یک مقصد از قبیل مراسم، رفتارها، نمایش نامه‌ها، هنر و موسیقی آن است؛ برای مثال بازدید از موزه لوور در فرانسه یا پرادو در مادرید یا حضور در سالنی که یک برنامه هنری در آن اجرا می شود. در مناطق در حال توسعه، اماکن مقدس یا کارگاه‌های صنایع دستی از جمله جاذبه‌های فرهنگی برای گردشگران است. سفر به منظور آشنایی با بناهای تاریخی، میراث فرهنگی و هنری نیز در این طبقه جای می گیرند (باباپور و دیگران، ۱۳۸۵: ۱۳۷). گردشگری مانند هر فعالیت اجتماعی دیگری خاستگاه و تاریخ خاص خود را دارد و در جریان توسعه آن، حقایق شرایط و

^۱. نویسنده مسئول، (09390390789, mehdi_sms@yahoo.com)